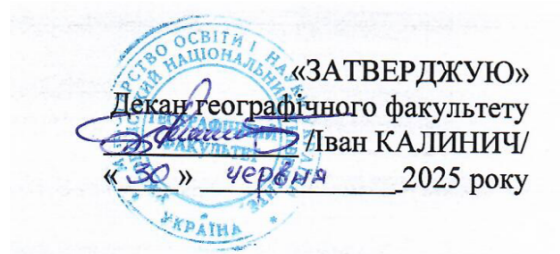

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ ТА РАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНА І СОЦІАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

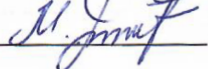
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	Е Природничі науки, математика та статистика
Спеціальність	Е4 Науки про Землю
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна і соціальна географія України» для здобувачів вищої освіти галузі знань **Е Природничі науки, математика та статистика** спеціальності **Е4 Науки про Землю** предметної спеціальності **географія** освітньої програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробники: Славів Р.В., доцент, к.економ.н., доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 13 від «2» липеня 2025 р.

Завідувач кафедри Мар'яна САЛЮК

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 11 від «27» червня 2025 р.

Голова методичної комісії Людвиг ПОТІШ.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	4-й	4-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 4	8-й	8-й
	Лекції:	
	30 год.	12 год.
	Практичні (семінарські):	
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	30 год.	8 год.
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	90 год.	130 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни – вивчити матеріали про суспільно-географічне положення держави, життєдіяльності населення, сучасні проблеми і перспективи народонаселення, розвиток і розміщення провідних галузей і міжгалузевих комплексів, суспільно-географічні райони, зовнішні зв'язки України, а також методи навчання даних розділів у школі.

Завдання вивчення дисципліни:

- визначення основних методичних прийомів, принципів навчання економічної та соціальної географії України в школі, а також структури дисципліни;
- дослідження географічного положення України у політичному просторі Європи і в глобальних масштабах;
- вивчення географічних особливостей розвитку українського народу, умов і чинників розміщення населення України, етнічної структури населення та геокультурних рис окремих регіонів країни;
- географічний аналіз формування національного комплексу України у посттоталітарний період, виявлення шляхів його реструктуризації, розв'язання енергетичної, продовольчої, сировинної та інших національногосподарських проблем;
- дослідження географії сфери послуг, ступеня забезпечення соціально-культурних потреб людей у різних регіонах;
- дослідження проблем регіоналізації України, виходячи з об'єктивно складених історичних, природно-ресурсних, демографічних та соціально-економічних передумов із урахуванням розвитку України як суверенної соборної держави.

Відповідно до освітньої програми, проходження практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти **інтегральної компетентності** - датності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області наук про Землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації.

Загальних компетентностей:

- ЗК 1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК 3.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 5.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 6.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 8.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 10.** Навички забезпечення безпеки життєдіяльності.
- ЗК 12.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 13.** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахових компетентностей:

- ФК 1.** Знання та розуміння теоретичних основ наук про Землю як комплексну природну систему.
- ФК 2.** Здатність застосовувати базові знання фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні Землі та її геосфер.
- ФК 3.** Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.
- ФК 4.** Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні геосфер.

ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

ФК 11. Здатність визначати способи використання географічного середовища та форми його охорони, а також пов'язані з ними переваги, обмеження та дилеми.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Економічна і соціальна географія України» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми Географія:

ОК 13 Основи суспільної географії;

ОК 31 Фізична географія та ПРП України;

ОК 3 Історія та культура України.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Географія» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю.	ПРН 1
Використовувати усно і письмово професійну українську мову.	ПРН 2
Спілкуватися іноземною мовою за фахом.	ПРН 3
Вміти проводити польові та лабораторні дослідження.	ПРН 5
Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад Землі як планетарної системи та її геосфер.	ПРН 6
Застосовувати моделі, методи і дані фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних процесів формування і розвитку геосфер.	ПРН 7
Обґрунтовувати вибір та використовувати польові та лабораторні методи для аналізу природних та антропогенних систем і об'єктів.	ПРН 8
Вміти виконувати дослідження геосфер за допомогою кількісних методів аналізу.	ПРН 9
Аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.	ПРН 10
Застосування набутих знань, умінь і практичних навичок для з'ясування стану раціонального використання природних ресурсів території та її соціально-економічного розвитку із використанням місцевих ресурсів.	ПРН 16
Знання проблем та особливостей сучасних демографічних процесів на планетарному, національному та локальному рівнях, розуміння причинно-наслідкових зв'язків цих процесів, розуміння сучасних тенденцій розвитку суспільства в умовах глобалізації і регіоналізації.	ПРН 18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Економічна і соціальна географія України»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати систему формування та функціонування географії господарства України.	ПРН 1, 10
Вміти аналізувати загальні закономірності та регіональну диференціацію економічних і соціальних процесів в Україні; оцінювати сучасне суспільно-географічне положення України та її природно-ресурсний потенціал.	ПРН 6, 16
Вміти створювати статево-вікову піраміду населення України і здійснювати її опис.	ПРН 7, 18
Характеристика розвитку і розміщення провідних галузей і міжгалузевих комплексів і економічних регіонів в залежності від наявності природних, соціальних та економічних ресурсів.	ПРН 8, 18
Вміти складати картосхеми та здійснювати економіко- і	ПРН 5, 9

соціальногеографічні характеристики окремих регіонів України.	
Дотримуватися морально-етичних аспектів дослідження, чесності, професійного кодексу поведінки для вирішення питань, пов'язаних суспільними та економічними процесами.	РН 2, 3

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання: словесні (лекція, пояснення, бесіда, розповідь), практичні (семінарське заняття, практична робота, вправи), наочні (ілюстрації, демонстрації).

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є опитування теоретичного матеріалу, письмові самостійні роботи на розв'язування задач, тестів, підготовка слайдових презентацій (у програмі «Microsoft Power Point»)

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування на практичних заняттях та розв'язування задач.

Форма модульного контролю: у формі контрольної роботи за темами змістовних модулів.

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит у формі усної перевірки знань – відповідей на питання, що додаються, а також розв'язування задач.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	CP	50	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	10		

T1, T2 ... – теми практичних занять

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T11	T12	T13	T14	T15	T16	CP	50	100
5	5	5	5	5	5	20		

T1, T2 ... – теми практичних занять

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	6	30
Презентація			1	10
Реферат	1	10		
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	7	100	7	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна виконується у письмовій формі і містить два теоретичні і одне практичне завдання – задачу. Теоретичні завдання оцінюються по 20 балів кожне. Практичне – 10 балів.

При оцінюванні знань враховується в першу чергу повнота, правильність і вичерпність відповідей на поставлені в модульних контрольних роботах запитання. Відомість результатів оформлюється за системою ECTS.

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо під час проведення контролю було виявлено:

1. Наявність у студента всебічних, повних, глибоких інтегрованих знань програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання запропонованого варіанту.
2. Вміння студента в письмовій та усній формі чітко, вичерпно і правильно викласти відповіді на питання запропонованого варіанту.
3. Глибоке розуміння студентом взаємозв'язку головних понять і положень предмета, розуміння значення цих положень і понять для майбутньої професії.
4. Високий рівень підготовленості студента з питань курсу до подальшої роботи над вдосконаленням рівня своєї професійної кваліфікації.

У відповідях студентів не має бути значних помилок. Відмінно виконана робота демонструє наявність у студента творчих здібностей.

Оцінка «добре» виставляється, коли студент письмово відповів на всі запитання, засвоїв всю навчальну програму курсу. У відповідях, які оцінені на «добре», можлива не більш як одна незначна помилка або виявлено декілька неточностей. Студент спроможний з допомогою літератури ліквідувати всі недоліки у відповідях.

Оцінка «задовільно» виставляється, коли студент дав відповіді на питання всіх завдань, але при цьому можуть проявитися певні прогалини у засвоєнні програми курсу. У відповідях, які оцінені на «задовільно», можуть зустрітися не більше як одна груба помилка або декілька значних та істотних неточностей.

Оцінка «незадовільно» виставляється за роботу, яка засвідчує про наявність у студента великих та суттєвих прогалин у знаннях основного матеріалу курсу, а у наявних його письмових відповідях є як принципові, так і грубі помилки. Студенти, які не представили письмові відповіді на модульних контрольних роботах, вважаються такими, що одержали оцінку «незадовільно».

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Іспит проводиться у формі усної перевірки знань – відповідей на питання, а також письмового розв'язування задач. Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних питань і задач. Теоретичні завдання оцінюються по 40 балів кожне. Практичне - 20 балів.

За бажанням студента результуюча підсумкова оцінка може бути визначена як інтегрована оцінка засвоєння всіх тем дисципліни і кількісно дорівнює середньому арифметичному балів, отриманих за кожний модуль.

Результати екзамену оцінюються за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен та диференційований залік	Залік
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Студент, який отримав за результатами підсумкового контролю оцінку «незадовільно» (35-59 балів), зобов'язаний перескласти екзамен.

Результати підсумкового контролю знань заносяться до екзаменаційної відомості.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Галузева економічна і соціальна географія України

Тема 1. Основи соціально-економічної географії України.

Предмет вивчення і завдання курсу. Теоретичні основи економічної і соціальної географії України. Походження назви «Україна». Визначні українські економіко-географи. Головні центри суспільно-географічної науки.

Тема 2. Геополітичні та гео економічні характеристики України

Українська державна територія й етнічні землі. Суспільно-географічне положення України. Історичні особливості формування кордонів України. Адміністративно-територіальний устрій України. Політико-географічна регіоналізація України. Геополітичні доктрини.

Тема 3. Населення України

Динаміка чисельності населення України. Демографічна характеристика населення України, регіональні особливості демографічних проблем. Міграції населення. Розселення населення. Типи міських поселень. Урбанізація. Сільське розселення. Територіальні системи розселення. Працересурсний потенціал. Трудові ресурси України і територіальні особливості їх використання. Проблеми безробіття. Український етно- і націогенез. Прабатьківщина українців. Формування української народності і нації. Етнічний склад населення України і географія народів. Показники етнічної різноманітності населення України, територіальні відміни, причини. Етногеографічне районування України. Географія української діаспори.

Тема 4. Господарство України. Паливно-енергетичний комплекс

Проблеми забезпеченості господарського комплексу України мінерально-сировинними та іншими природними ресурсами. Особливості галузевої структури господарського комплексу України і проблеми структурних перетворень економіки. Матеріально-технічна забезпеченість господарського комплексу України та проблеми оновлення основних промислово-виробничих фондів. Проблеми пов'язані зі дестабілізацією господарських зв'язків між традиційними партнерами країн СНД і Східної Європи. Сутність, роль і місце ПЕК в господарському комплексі України, його структура. Паливно-енергетичний баланс України та його структура. Вугільна промисловість України: історія розвитку, сучасний стан, основні проблеми та перспективи розвитку. Нафтова і нафтопереробна промисловість України: історія розвитку, сучасний стан, основні проблеми та перспективи розвитку. Газова промисловість України: історія розвитку, сучасний стан, основні проблеми та перспективи розвитку. Географія інших галузей паливної промисловості. Електроенергетика України: галузева і територіальна структура. Проблеми і перспективи розвитку. Екологічні проблеми паливно-енергетичного комплексу.

Тема 5. Металургійний та машинобудівний комплекс України

Господарське значення і структура металургійного комплексу України. Чорна металургія: умови та чинники розвитку і розміщення; історичні особливості розвитку галузі; сировинна база; розміщення підприємств повного виробничого циклу; характеристика основних металургійних районів; проблеми і перспективи розвитку і розміщення. Кольорова металургія: сировинна база; особливості і чинники розвитку; географія галузей. Роль машинобудування в економічному розвитку країни. Галузева і територіальна структура машино-будівного комплексу в Україні. Проблеми і перспективи розвитку галузі.

Тема 6. Хімічний, лісовиробничий та будівельний комплекс України

Господарське значення, структура та особливості розміщення галузей хімічної індустрії. Сировинна база. Гірничо-хімічна промисловість, основна хімія і лакофарбова промисловість. Нафтохімічна та гумотехнічна промисловість України. Розвиток хіміко-фармацевтичної промисловості. Проблеми розвитку хімічного комплексу. Особливості сировинної бази та структура лісовиробничого комплексу України. Лісогосподарський підкомплекс. Склад і особливості розміщення деревообробної промисловості. Целюлозно-паперова промисловість. Лісохімічний підкомплекс. Територіальна організація та основні

напрями розвитку лісовиробничого комплексу. Структура будівельно-промислового комплексу України. Сировинна база будівельно-промислового комплексу України. Особливості розміщення та розвитку основних галузей будівельно-промислового комплексу України.

Тема 7. Легка та харчова промисловість України

Склад легкої промисловості та її значення. Особливості розміщення галузей легкої промисловості. Територіальна організація текстильної промисловості. Швейна промисловість та її розміщення. Сировинна база й основні центри шкіряно-взуттєвої промисловості. Хутрова галузь. Проблеми і перспективи розвитку легкої промисловості. Географія харчової промисловості. Цукрова, борошномельно-круп'яна, олійно-жирова, хлібопекарська, спиртова, плодоовоче-консервна, рибна, молочна, м'ясна, виноробна, кондитерська, пивоварна, тютюнова промисловості.

Тема 8. Агропромисловий комплекс України

АПК: сутність, значення і місце в господарському комплексі. Галузева структура і форми територіальної організації АПК. Сільське господарство, його структура. Розміщення галузей рослинництва. Розміщення галузей тваринництва. Територіальна структура сільськогосподарського виробництва України. Проблеми і перспективи розвитку АПК.

Тема 9. Транспортний комплекс, соціальна сфера України

Значення, функція і структура транспорту. Поняття “транспортна система”, її зміст. Загальна характеристика основних видів транспорту: залізничного, автомобільного, морського, річкового, трубопровідного та авіаційного. Становлення соціальної географії України. Соціальна інфраструктура. Культурно-освітній комплекс. Науковий комплекс. Соціально-побутовий комплекс. Рекреаційний комплекс. Географія соціального неблагополуччя. Географія релігій. Соціально-географічні відмінності

Тема 10. Міжнародні економічні зв'язки України

Сутність, значення та види зовнішніх зв'язків. Економічні зв'язки. Зовнішня торгівля. Спільне підприємництво. Кредитно-фінансові зв'язки. Науково-технічні зв'язки. Надання різноманітних видів послуг. Єврорегіони. Спеціальні економічні зони. Політичні зв'язки.

Модуль 2. Регіональна економічна і соціальна географія України

Тема 1. Комплексна характеристика Донецького та Придніпровського суспільно-географічного району

Тема 2. Комплексна характеристика Північно-Східного та Столичного суспільно-географічного району

Тема 3. Комплексна характеристика Причорноморського суспільно-географічного району

Тема 4. Комплексна характеристика Центрального суспільно-географічного району

Тема 5. Комплексна характеристика Північно-Західного та Подільського суспільно-географічного району

Тема 6. Комплексна характеристика Карпатського суспільно-географічного району. Економічна та соціальна географія Закарпаття.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	у тому числі					
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота

Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Галузева економічна і соціальна географія України.						
Тема 1. Основи соціально-економічної географії України	7	1	1			5
Тема 2. Геополітичні та гео економічні характеристики України	7	1	1			5
Тема 3. Населення України	10	2	2			6
Тема 4. Господарство України. Паливно-енергетичний комплекс	10	2	2			6
Тема 5. Металургійний та машинобудівний комплекс України	10	2	2			6
Тема 6. Хімічний, лісовиробничий та будівельний комплекс України	8	2	1			5
Тема 7. Легка та харчова промисловість України	8	2	1			5
Тема 8. Агропромисловий комплекс України	9	2	2			5
Тема 9. Транспортний комплекс, соціальна сфера України	8	2	1			5
Тема 10. Міжнародні економічні зв'язки України	9	2	1			6
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	88	18	16			54
Модуль 2						
Змістовий модуль 2. Регіональна економічна і соціальна географія України.						
Тема 1. Комплексна характеристика Донецького та Придніпровського суспільно-географічного району	10	2	2			6
Тема 2. Комплексна характеристика Північно-Східного та Столичного суспільно-географічного району	10	2	2			6
Тема 3. Комплексна характеристика Причорноморського суспільно-географічного району	10	2	2			6
Тема 4. Комплексна характеристика Центрального суспільно-географічного району	10	2	2			6
Тема 5. Комплексна характеристика Північно-Західного та Подільського суспільно-географічного району	10	2	2			6
Тема 6. Комплексна характеристика Карпатського суспільно-географічного району. Економічна та соціальна географія Закарпаття.	10	2	2			6
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	62	12	14			36
Разом за семестр	150	30	30			90

заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Форма навчання: заочна				
	Усього	у тому числі			
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Тема 1. <i>Основи соціально-економічної географії України</i>	0,5	0,5			8
Тема 2. <i>Геополітичні та гео економічні характеристики України</i>	0,5	0,5			8
Тема 3. <i>Населення України</i>	1	0,5			9
Тема 4. <i>Господарство України. Паливно-енергетичний комплекс</i>	1	0,5			8
Тема 5. <i>Металургійний та машинобудівний комплекс України</i>	1	0,5			8
Тема 6. <i>Хімічний, лісовиробничий та будівельний комплекс України</i>	0,5	0,5			8
Тема 7. <i>Легка та харчова промисловість України</i>	0,5	0,5			8
Тема 8. <i>Агропромисловий комплекс України</i>	1	0,5			8
Тема 9. <i>Транспортний комплекс, соціальна сфера України</i>	1	0,5			8
Тема 10. <i>Міжнародні економічні зв'язки України</i>	0,5	0,5			8
Тема 11. <i>Комплексна характеристика Донецького та Придніпровського суспільно-географічного району</i>	1	0,5			8
Тема 12. <i>Комплексна характеристика Північно-Східного та Столичного суспільно-географічного району</i>	1	0,5			8
Тема 13. <i>Комплексна характеристика Причорноморського суспільно-географічного району</i>	0,5	0,5			8
Тема 14. <i>Комплексна характеристика Центрального суспільно-географічного району</i>	0,5	0,5			8
Тема 15. <i>Комплексна характеристика Північно-Західного та Подільського суспільно-географічного району</i>	0,5	0,5			8
Тема 16. <i>Комплексна характеристика Карпатського суспільно-географічного району. Економічна та соціальна географія Закарпаття.</i>	1	0,5			9
Разом за семестр	150	12	8		130

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Геополітична характеристика України	2	0,5
2	Забезпеченість господарського комплексу України природними ресурсами	2	0,5
3	Розселення населення України. Його зайнятість	2	1
4	Промисловість України. Паливно-енергетичний комплекс України	4	1
5	Металургійний та машинобудівний комплекси України	4	1
6	Хімічний, лісовиробничий та будівельний комплекс України	2	0,5
7	Сільське господарство України	2	1
8	Зовнішньоекономічні зв'язки України	2	1
9	Районування України	8	1
10	Соціально-економічна географія Закарпаття	2	0,5
Разом		30	8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Визначні українські економіко-географи	6	8
2	Політичні партії і громадсько-політичні рухи	6	8
3	Електоральна географія України	6	8
4	Голодомор 1932-193 років та його вплив на демографічну ситуацію в Україні	6	8
5	Масштаби і напрямки сучасних міграційних процесів	6	8
6	Східна українська діаспора	6	9
7	Західна українська діаспора	6	9
8	Функціональні типи міст України	6	9
9	Регіональне розселення як функція природно-ресурсних можливостей території	6	9
10	Історико-географічний поділ України і суцільної української етнічної території	6	9
11	Ефективність розміщення промисловості і розвитку індустріальних комплексів	6	9
12	Еколого-економічні проблеми Донбасу	6	9
13	Територіальні особливості екологічних проблем в Україні і питання охорони навколишнього середовища	6	9
14	Особливості формування міжгалузевих комплексів	6	9
15	Водогосподарський комплекс України	6	9
Разом		90	130

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійні пристрої, персональні ПК, сайт електронного навчання, презентаційні матеріали.

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MS Office 2010, MS Windows XP), система електронного навчання Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>, електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

Обладнання: навчальні настінні карти (фізичні, економічні, політичні) материків та окремих країн, атласи, картографічні регіонів, контурні карти для практичних робіт.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Немець Л. М., Сільченко Ю. Ю., Вірченко П. А. Економічна і соціальна географія України. Навчальний посібник. – Харків, 2014. – 265 с.
2. Мезенцева, Н. І. Економічна і соціальна географія України / Н. І. Мезенцева, К. В. Мезенцев : навчально-методичний посібник. – К. : Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2010. – 239 с.
3. Соціально-економічна географія України / За ред. проф. Шаблія О.І. – Львів: Світ, 2000. – 680 с.
4. Данилишин Б.М., Куценко В.М. Куценко В.І., Ліанова Е.М., Бандур С.І. «Гуманітарна сфера України: проблеми і шляхи реформування». – К: 2000
5. Дністрянський М.С. Політична географія та геополітика України: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 344 с.

Допоміжна література

1. Джаман В.О. Регіональні системи розселення: демогеографічні аспекти. – Чернівці: Рута, 2003. – 392 с.
2. Дністрянський М. С. Політична географія України. Навчальний посібник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.
3. Дністрянський М. С. Геополітика: Навчальний посібник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 436 с.
4. Заставний Ф. Д. Демографічні втрати населення України. Голодомори, війни, еміграції. – Львів: видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 130 с.
5. Іщук С.І. Розміщення продуктивних сил (теорія, методи, практика). – К., 2000. – 216 с.
6. Іщук С.І. Розміщення продуктивних сил і територіальна організація виробництва. – К., 2002. – 260 с.
7. Національний атлас України. – К.: Національна академія наук України, 2008.
8. Розміщення продуктивних сил України / С.І. Дорогунцов, Ю.І. Пітюренко, Я.Б. Олійник та ін. – К.: КНЕУ, 2005.
9. Статистичний щорічник України за 2023 рік. – К.: Державна служба статистики України, 2024.
10. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: навчальний посібник. – Одеса: Астропринт, 2009. – 544 с.
11. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методика. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.
12. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. – Львів: Львів. націонал. ун-т ім. І. Франка, 2001. – 744с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <https://geomap.com.ua/>
2. <https://stat.gov.ua/uk/explorer>
3. <https://bank.gov.ua/>
4. <https://www.kmu.gov.ua/>
5. <https://www.msp.gov.ua/>
6. <https://dmsu.gov.ua/>